

T.C.
DANI TAY

8. Daire

Esas No: 2021/3443

Karar No: 2024/4108

Karar Tarihi: 04-07-2024

DANI TAY KARARI

DANI TAY KARARI
T.C.

DANI TAY

SEK Z NC DA RE

Esas No : 2021/3443

Karar No : 2024/4108

TEMY Z EDEN (DAVALI): ... Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı

VEK L : Av. ...

KAR I TARAF (DAVACI): ...

VEK L : Av. ...

STEM N KONUSU: ... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesinin ... gün ve E:..., K:... sayılı kararının, temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜREC :

Dava konusu istem: ... li'nde servis ta ımacılı ı yapan davacı tarafından, Kendisine merkez bölgeden tescil edilen S serisinden tahditli ve plakalarının iptaline, ... sayılı UKOME kararı ile iptal edilen ... Trafik Tesciline kayıtlı ve ... plakalarının ve muadillerinin (... Trafik Tescili S plaka serisinden son sıradaki 2 adet plakanın) tescilinin yapılmasına ve bu tescil i lemi için gerekli tahsis belgesinin ayrıca bir karara gerek olmaksızın Ula ım Dairesi Ba kanlı ı'nca hazırlanarak tarafına verilmesine dair ... tarih ve ... sayılı ... Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı Ula ım Koordinasyon Merkezi Kararının iptali istenilmi tir.

Ik Derece Mahkemesi kararının özeti: ... dare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; uyu mazlıkta, idarenin, idari yargı yerince verilen iptal kararının gereklerine göre i lem tesis etmesi Anayasanın 2. ve 138. maddeleri ile 2577 sayılı Kanunun 28. maddesinden kaynaklanan bir zorunluluk olup, idare, ilgili kararı aynen uygulamak ve anılan kararın geriye yürümesinin do al sonucu olarak iptal edilen i lemden önceki hukuki durumu yeniden tesis etmek, bir ba ka anlatımla, davacıya bedel kar ılı ında il merkezinde servis plakası tahsis edilmesine ili kin Ukome kararının iptal edilmesi üzerine, söz konusu servis araçlarının iptal edilen i lemden önce tahsisli bulundu u ilçeye tahsisini sa lamak amacıyla gereken i lemleri tesis etme yükümlülü ü bulundu u, esasen yargı kararının gere inin yerine getirilmesinin böyle bir sonucu zorunlu kıldı ı, bu durumda,... dare Mahkemesinin E:..., K:... sayılı kararının gereklerine uygun olarak tesis edildi i sonucuna varılan dava konusu i lemde hukuka aykırılık bulunmadı ı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmi tir.

Bölge dare Mahkemesi kararının özeti:Temyize konu edilen ... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesinin ... gün ve E:..., K:... sayılı kararında; uyu mazlık konusu olayda, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca UKOME'nin Büyük ehir belediye ba kanınca, belediyenin ula ım ve yatırımlarla ilgili daire ve i letmeleriyle ba lı kurulu larından en az ube müdürü seviyesinde görevlendirece i en fazla on ki iden oluca ı, ... ise 5393 sayılı Kanununun 70. maddesine göre kurulan bir irket oldu u ve ... Büyük ehir Belediyesine ait resmi internet sitesindeki ... Büyük ehir Belediyesi idari yapılanmasında da ..'ın

belediyeye ba lı irketler arasında sayıldı ı, dolayısıyla ... mevzuatta sayılan UKOME toplantılarına katılacak kurulu lar kapsamında olmadı ı anla ıldı ından, ... Genel Müdürünün UKOME'ye üye sıfatıyla katılımı ile tesis edilen dava konusu i leminde hukuka uyarlık bulunmadı ı sonucuna varıldı ı gerekçesiyle, istinaf talebinin kabulüne, .. dare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının kaldırılmasına, dava konusu i lemin iptaline karar verilmi tir.

TEMY Z EDEN N DD ALARI : Davalı idare tarafından,'nin hisselerinin tamamının idarelerinin kontrolünde ve mülkiyetinde oldu u, %97 civarında hissesi idareleri adına kayıtlı oldu u, %3'lük hissesi ise hisselerinin tamamı idarelerine ait olan ... A. . ve benzeri idareleri irketlerinin olup, ... A. . hissedarları arasında idareleri ile ili kisi olmayan hiçbir özel tüzel ki ilik veya gerçek ahıs bulunmadı ı, kamuya ait bir anonim irket oldu u, bu nedenlerle ... A. . Genel Müdürünün UKOME'ye üye sıfatıyla katılımında hukuka aykırı bir durum bulunmadı ı hususları ileri sürülmektedir.

KAR I TARAFIN SAVUNMASI : Savunma verilmemi tir.

DANI TAY TETK K HÂK M ...'IN DÜ ÜNCES : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge dare Mahkemesi kararının bozulması gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gere i görü üldü:

NCELEME VE GEREKÇE:

MADD OLAY :

... li'nde servis ta ımacılı ı yapan davacı tarafından, Kendisine merkez bölgeden tescil edilen S serisinden tahditli ... ve ... plakalarının iptaline, ... sayılı UKOME kararı ile iptal edilen ... Trafik Tesciline kayıtlı ... ve ... plakalarının ve muadillerinin (... Trafik Tescili S plaka serisinden son sıradaki 2 adet plakanın) tescilinin yapılmasına ve bu tescil i lemi için gerekli tahsis belgesinin ayrıca bir karara gerek olmaksızın Ula ım Dairesi Ba kanlı ı'nca hazırlanarak tarafına verilmesine dair... tarih ve ... sayılı ... Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı Ula ım Koordinasyon Merkezi Kararının iptali istemiyle bakılan dava açılmış tır.

LG L MEVZUAT:

23/07/2004 tarihli ve 25531 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5216 sayılı Büyük ehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde, Büyük ehir ula ım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ula ım ve toplu ta ıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sa lamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde i letilen her türlü servis ve toplu ta ıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek;

durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve i letmek, i lettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdi i trafik düzenlemesinin gerektirdi i bütün i leri yürütmek büyük ehir belediyesinin görevleri arasında

sayılı ; Kanun'un Ulaştırma Hizmetleri bakanlık 9. maddesinde, büyük şehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla, büyük şehir belediye başkanları ya da görevlendireceği kişilerin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile Türkiye otörler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı ulaştırma koordinasyon merkezinin kurulacağı, koordinasyon merkezinin çalışması esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcilerinin, işleri Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği düzenlenmiştir ; 26. maddesinde ise, büyük şehir belediyesinin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabileceği, genel sekreter ile belediye ve başkanlık kurullarında yöneticilik sıfatını haiz personelin bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabileceği, büyük şehir belediyesinin, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaştırma hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebileceği ya da bu yerlerin belediye veya başkanlık kurullarının %50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin %50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet Hava Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebileceği hükme bağlanmıştır.

15/06/2006 tarihli ve 26199 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Büyük şehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Ulaştırma Koordinasyon Merkezi başkanlık üçüncü kısmının "Kurullar" kenar başkanlık 17. maddesinin 1. fıkrasında, (dava konusu işlem tarihindeki haliyle) UKOME'nin, büyük şehir belediye başkanları veya görevlendireceği kişilerin başkanlığında; a) Büyük şehir belediye başkanınca, belediyenin ulaştırma ve yatırımlarla ilgili daire ve işletmeleriyle başkanlık kurullarından en az beş müdürü seviyesinde görevlendireceği en fazla on bir kişilerin, b) Milli Savunma Bakanlık temsilcisinin, c) Jandarma Genel Komutanlık temsilcisinin, ç) Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcisinin, d) Sınırları içerisinde deniz bulunan büyük şehirlerde, Sahil Güvenlik Komutanlık temsilcisinin, e) Sınırları içerisinde deniz ve içsu bulunan büyük şehirlerde Liman Başkanlığını, birden fazla Liman Başkanlığı bulunan büyük şehirlerde ise bu başkanlıkları temsilen görevlendirilecek temsilcinin, f) Karayolları Genel Müdürlüğü temsilcisinin, g) Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü temsilcisinin, h) Karayolu Düzenleme Genel Müdürlüğü temsilcisinin, ı) Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü temsilcisinin, i) Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü temsilcisinin, j) Türkiye otörler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin, j) Kendi belediyelerini ilgilendiren ve belediyelerinin yetki alanı içerisinde bulunan ve o belediyenin sınırları içerisinde başkanlık biten ulaştırma konularında ilçe ve ilk kademe belediye başkanları veya görevlendirecekleri bir üyenin katılımından oluşacaktır ; 2. fıkrasında, UKOME toplantılarına ayrıca, gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaştırma sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kurullarından ihtisas meslek odalarının temsilcilerinin de oy hakkı olmaksızın davet edilerek görüşlerinin alınacaktır ; 3. fıkrasında, büyük şehir belediyesinin öteki birim başkanları ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, ilgili vakıf ve dernek temsilcilerinin görev alanlarına giren konularda, oy hakkı olmaksızın görüşleri alınmak üzere toplantılara davet edilebileceği ; Toplantı kenar başkanlık 19. maddesinin 1. fıkrasında ise, UKOME'nin büyük şehir belediye başkanının veya görevlendireceği kişilerin başkanlığında, 17. maddede belirtilen üyelerle önceden kararlaştırılan tarih ve yerde toplanacaktır ; Toplantı usulü kenar başkanlık 20. maddesinde, UKOME toplantılarının, bu Yönetmeliğin 17. maddesinde sayılan üyelerin salt çoğunluğunun katılımı ile başkan tarafından açılacaktır, mazereti olan üyenin yerine kurumları tarafından görevlendirilecek bir üst düzey yetkilinin toplantıya katılacaktır, oylamaların açık oylama şeklinde yapılacaktır, kararların toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınacaktır, oyların etkili olduğu halde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluğun sağlanmaması sayılacaktır ve kararlarda çekimser oy kullanılmayacaktır hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yönetmeliğin, Ulaştırma hizmetlerine ilişkin işlemler kenar başkanlık 28. maddesinin 2. fıkrasında ise, Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşıma araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME'ce tespit edilir. hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, 13/07/2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70. maddesinde, belediyenin kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili

mevzuatta belirtilen usûllere göre irket kurabilece i; 71. maddesinde ise belediyenin, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini ç i leri Bakanlı ı'nın izniyle bütçe içinde i letme kurarak yapabilece i hükme ba lanmı tır.

08/03/2011 tarihli ve 27868 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve il özel idaresi, belediye ve büyük ehir belediyesi bütçesi içinde olu turulacak i letmelerin, kurulu ve i leyi ine dair usul ve esasları düzenleyen Mahalli dareler Bütçe ç i letme Yönetmeli i'nin 3. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde ' letme', Mahalli idarenin görev ve sorumluluk kapsamında bulunan özel gelir ve giderleri olan hizmetleriyle ilgili olarak ç i leri Bakanlı ı izni ile kurulan bütçe iç i i letmeler ekinde tanımlanmı ; 4. maddesinde ise, i letmenin, büyük ehir belediyelerinde, letme ve tirakler Daire Ba kanlı ı veya ube Müdürlü ü; di er belediyelerde ise, letme Müdürlü ü veya letme ve tirakler Müdürlü ü ekinde ayrı bir hizmet birimi olarak kurulabilece i gibi, mevcut bir hizmet birimi içinde de kurulabilece i hükmüne yer verilerek i letmenin mahalli idare te kilat yapısındaki yeri belirlenmi tır.

Bununla birlikte; Büyük ehir Belediyeleri, l Özel dareleri, Belediyeler ve Bunların Ba lı Kurulu larının Borçlarına Kar ılıklı Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere li kin Esaslar Hakkındaki 15/03/2010 günlü, 2010/238 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 3. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, 'Ba lı Kurulu ', Büyük ehir belediyeleri, il belediyeleri, ilçe belediyeleri ve belde belediyelerine ba lı müstakil bütçeli ve kamu tüzel ki ili ini haiz kurulu lar ekinde tanımlanmı ;

22/02/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Ba lı Kurulu ları ile Mahalli dare Birlikleri Norm Kadro lke ve Standartlarına Dair Yönetmeli in Ek-1 kısmında yer alan tasnif cetvellerinde, belediye ve ba lı kurulu ları ile mahalli idare birlikleri, hukuki durumları ve hizmet özelliklerine göre altı ana gruba, gruplar da kendi içerisinde alt gruplara ayrımı ; (E) Grubunda yer alan Belediye Ba lı Kurulu ları cetvelinde ise, büyük ehir su ve kanalizasyon idareleri ile zmir Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlü ü (ESHOT), Ankara Elektrik ve Havagazı letme Müessesesi Genel Müdürlü ü (EGO) ve stanbul Elektrik Tramvay ve Tünel letmeleri Genel Müdürlü ü (ETT) yer almı tır.

HUKUK DE ERLEND RME:

Uyu mazlıkta, iptali istenilen UKOME kararının alındı ı 31/05/2019 günlü toplantıya ... Ula ım Toplu Ta ım letmecili i Turizm Sanayi ve Ticaret A. . (...) Genel Müdürü'nün de katıldı ı görülmekte olup, bu durumun hukuki etkisinin öncelikle irdelenmesi gerekmektedir. Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinin birlikte de erlendirilmesinden; UKOME'ye büyük ehir belediyesini temsilen belediyenin ula ım ve yatırımlarla ilgili daire ve i letmeleriyle ba lı kurulu larından en az ube müdürü seviyesinde en fazla on bir ki inin katılaca ı, bahsi geçen “i letme” kavramının, büyük ehir belediyesi bütçesi içinde kurulan ve ayrı tüzelki ili i bulunmayan bir yapıyı; ba lı kurulu un ise, büyük ehir belediyesine ba lı, ayrı bütçeli ve kamu tüzel ki ili ine haiz bir yapıyı ifade etti i; ... ise, ... Büyük ehir Belediyesi'nce 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70. maddesine göre 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri do rultusunda kurulmu özel hukuk tüzel ki ili ine haiz bir anonim irket oldu u, dolayısıyla ... mevzuatta sayılan UKOME toplantılarına katılacak kurulu lar kapsamında olmadı ı anla ılmaktadır.

ekil unsurundaki mevcut sakatlı ın i leme etkisi irdelendi inde ise;

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı ba lı ını ta ryan 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, idari i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından iptal davası açılabilce i öngörölmü , idare hukukunda da idari i lemin hukuka uygunluk denetiminde ekil sakatlı ı bir iptal nedeni olarak kabul edilmi tır.

Danı tay içtihatları ve idare hukuku doktrininde ise, ekil sakatlıkları birincil derecede ekil sakatlıkları

ve ikincil derecede ekil sakatlı ı olarak tanımlanmış, di er bir deyi le esasa müessir ekil sakatlıkları ve esasa müessir olmayan ekil sakatlıkları olarak da ifade edilmiştir. Buna göre esasa etkili olmayan ekil sakatlıkları tek ba ına i lemin iptalini sağlayacak kuvvette görülmemiştir.

Bu haliyle, i lemin ekil unsuru üzerindeki yargısal denetimde, ekil unsurundaki aykırılık halinin i lem üzerindeki hukuki etkisine bakılması gerekmektedir.

Bakılan uyu mazlıkta; hisselerinin %96,7'si ... Büyük ehir Belediyesi'ne geri kalan hisseleri ise ... Büyük ehir Belediyesi'nin en büyük hissedarı oldu u irketlere ait olup raylı, raysız yeraltı ve yerüstü her türlü kara, deniz, göl ve hava ula ımı ve ta ımacılı ı hizmetlerini yapmak, yaptırmak, i letmek ve i ettirmek veya bu hizmetlere katkıda bulunmak amacıyla kurulan ... yukarıda de inildi i üzere UKOME'nin olu umunda yer almadı ı görülmekte ise de, dava konusu kararın alındı ı 31/05/2019 tarihli UKOME toplantısında, Büyük ehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeli i'nin 17. maddesinde sayılan üyelerle Yönetmeli in 20. maddesinde öngörülen toplantı ve karar yeter sayısına ula ıldı ından ve irket temsilcisi tarafından kullanılan bir oy'un, oybirli i ile alınan kararın sonucunu de i tirmeyece inden, bu durumun dava konusu i lemin iptalini gerektirecek esaslı bir ekil noksanlı ı olmadı ı sonucuna ula ılmıştır.

Bu durumda; dava konusu UKOME kararında asli ekil sakatlı ı bulunmadı ı anlaşılmı olup, i in esaslı incelenmek suretiyle bir karar verilmek üzere temyizle konu kararın bozulması gerekmektedir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanun'un 49. maddesine uygun bulunan temyiz isteminin kabulüne,
2. ... Bölge dare Mahkemesi ... dari Dava Dairesinin ... gün ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın yukarıda belirtilen Bölge dare Mahkemesi dari Dava Dairesine gönderilmesine,
4. Kesin olarak, 04/07/2024 tarihinde oyçoklu u ile karar verildi.

KAR I OY :

(X)- Dava; ... li'nde servis ta ımacılı ı yapan davacı tarafından, Kendisine merkez bölgeden tescil edilen S serisinden tahditli ... ve ... plakalarının iptaline,... sayılı UKOME kararı ile iptal edilen ... Trafik Tesciline kayıtlı ... ve... plakalarının ve muadillerinin (... Trafik Tescili S plaka serisinden son sıradaki 2 adet plakanın) tescilinin yapılmasına ve bu tescil i lemi için gerekli tahsis belgesinin ayrıca bir karara gerek olmaksızın Ula ım Dairesi Ba kanlı ı'nca hazırlanarak tarafına verilmesine dair ...tarih ve ... sayılı ... Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı Ula ım Koordinasyon Merkezi Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusu UKOME kararının alındı ı 31/05/2019 günlü toplantıya ... Ula ım Toplu Ta ım letmecili i Turizm Sanayi ve Ticaret A. . (...) Genel Müdürü'nün de UKOME Kurul üyesi sıfatıyla katıldı ı görülmektedir.

Anayasa'nın 127. maddesinde kabul edildi i üzere belediyeler kamu tüzel ki ili ine haiz olup ilgili mevzuatta belediyelere yüklenen görevlerin yerine getirebilmesi için, önemli hak ve yetkiler verilmi , kamusal ayrıcalıklar tanınmıştır.

Belediyeler tarafından kurulan veya ortak olunan irketler ise, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi sermaye irketleri olup belediyelerin tüzel ki ili inden ayrı ve ba ımsız özel hukuk tüzel ki ileridir.

Belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları ticaret şirketlerine, kamu tüzel kişiliği kazandıran herhangi bir kanun hükmü bulunmadığı gibi, bu şirketlere kamusal yetki ve ayrıcalıklar da tanınmamıştır. Dolayısıyla, söz konusu şirketleri “kamu tüzel kişisi” ya da “kamu kurum ve kuruluşu” olarak nitelendirmek mümkün değildir.

Diğer taraftan, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, iktisadi devlet teşebbüsleri ile kamu iktisadi kuruluşlarını ve bunların müesseselerini, bağlı ortaklıklarını ve işletmelerini kapsamaktadır. Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin birinci bendinde “Kamu iktisadi teşebbüsü Teşebbüs; iktisadi devlet teşebbüsü ile kamu iktisadi kuruluşunun ortak adıdır.”; ikinci bendinde “İktisadi devlet teşebbüsü Teşebbüs; sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan, kamu iktisadi teşebbüsüdür.”; üçüncü bendinde “Kamu İktisadi Kuruluşu Kuruluş; sermayesinin tamamı Devlete ait olup, tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür.” tanımlamalarına yer verilmiştir. Bu tanımlamalarla sabit olduğu üzere, kamu iktisadi teşebbüslerinin sermayesi Devlete aittir. Belediyeler ise, Devlet tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Dolayısıyla belediyelerin hissedarı oldukları şirketler, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında olmayıp, kamu iktisadi teşebbüsü olarak da nitelendirilemeyecektir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan dava olarak tanımlanan iptal davalarındaki şekil unsuru; idari işlem kesin nitelik kazanıncaya, yani yürütülmesi zorunlu hale (icrai) gelinceye kadar idarece izlenmesi ve uyulması gereken yol, yöntem, hazırlık çalışmaları ve incelemeleri kapsar. İdari işlemlerin belli şekil ve usul kurallarına bağlı tutulmasının amacı yönetilenlere güvence sağlamaktır. İdari işlemlerin bağlı olduğu şekil yasa ve düzenleyici tasarruflarda da gösterilir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 9. maddesinde, büyük şehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla, büyük şehir belediye başkanına ya da görevlendirdiği kişilerin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşu temsilcileri ile Türkiye oförleri ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılımıyla ulusal koordinasyon merkezinin kurulacağı, kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde ilçe belediye başkanlarının koordinasyon merkezlerine üye olarak katılacağı, koordinasyon merkezinin çalışması esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluşu temsilcilerinin, çimleri Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

Bu durumda, maddenin mevcut halinin Ulusal Koordinasyon Merkezi'nin çalışmaları kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin katılabilmesine imkan verdiği, söz konusu hizmetleri fiilen yerine getiren kuruluşların özel hukuk tüzel kişisi olması halinde dahi çalışmalarına bu tüzel kişilerin temsilcilerinin katılmasına olanak vermediği açıktır.

Bununla birlikte, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin UKOME'nin kuruluşunu düzenleyen 17/1-a bendinde yer alan UKOME'nin büyük şehir belediye başkanınca, belediyenin ulusal ve yatırımlarla ilgili daire ve işletmeleriyle bağlı kuruluşlarından en az übe müdürü seviyesinde görevlendireceği en fazla on bir kişiden oluşmasına yönelik hükümden bahsi geçen “işletme” kavramı, bütçe içinde kurulan ve ayrı tüzel kişiliği bulunmayan bir yapıyı, bağlı kuruluş ise belediyeye bağlı, kanunla kurulan, ayrı bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine haiz bir yapıyı ifade ederken, “şirket” kavramı bütçe dışındaki bağımsız bir yapıyı ifade etmekte olup belediye bütçesi dışında ayrı bütçeye sahip olan, bazı yerel hizmetlerin yürütülmesi amacıyla belediyelerce kurulan ya da yönetiminin çoğunda söz sahibi olmak kaydıyla belediyece ortak olunan özel hukuk tüzel kişiliğine haiz belediye şirketlerinin anılan maddede yer alan işletme veya bağlı kuruluşu kapsamında değerlendirilemeyeceği de açıktır.

Bu haliyle, 5393 sayılı Kanun'un 70. maddesine göre kurulan bir şirket olan ... mevzuatta sayılan

UKOME toplantılarına katılacak kurullar arasında yer almadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Davaya konu UKOME kararının niteliği ve yukarıda belirtilen ekil sakatlığının kararı ne şekilde etkilediği hususuna gelince;

Davaya konu edilen UKOME kararı, birden fazla iradenin bir araya gelerek, idari organ adına iradenin açıklanmasıyla oluşan kolektif işlem niteliğindedir.

Kollektif işlemler bir idari organ ya da kurulda söz sahibi durumundaki birden fazla kişinin, aynı konuda ve aynı amaçla belirli bir hukuki sonuç yaratmak için idari organ ya da kurul adına açıkladıkları ve tek yanlı bir irade sonucunda oluşan hüküm ifade ederler. (Dr.Celal Erkut- İdari İşlemin Kimliği)

Bakılan uyuşmazlıkta; UKOME'nin oluşumuna ... temsilcisinin katılması halinin, tali bir ekil noksanı olduğu ve bu haliyle kararı sakatlamayacağı ileri sürülebilir ise de; birden çok iradenin katılımıyla oluşan kararların, kurulu oluşturanlarca ortaya konulan görüş ve kararlı görüşlerin tartışılması sonucunda oluşması; bu kararlarda, kişiler kendi nam ve hesaplarına değil, mensubu oldukları idari organ adına iradelerini açıkladıklarından kurulu oluşturan üyelerin ayrı ayrı açıkladıkları iradelerinin, hukuk düzeninde Kurul'un iradesi şeklinde, bir bütün olarak ve tek bir irade altında hukuksal değer kazanması ve bu iradenin oluşumuna yasal düzenleme ile kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinin katılımının zorunlu bir unsur olarak öngörülmesi olması gözetildiğinde, ... Genel Müdürü'nün UKOME'ye Kurul üyesi sıfatıyla katılımının kararı sakatlayan asli ekil sakatlığı olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu durumda, ilgili Yasa ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak oluşan kurulu tarafından alınan kararda ekil yönünden hukuka uyarlık bulunmamakta olup, Bölge İdare Mahkemesince verilen kararın, yukarıda belirtilen gerekçeyle onanması gerektiği görüşüyle çoğunluk kararına katılmıyorum.